Rok IV. Piątek 11 Stycznia 1918 r. Nr. 9.

GAZETA POLSKA

wychodzi codziennie z wyjątkiem dni poświątecznych o godzinie 8-ej rano.—Cena numeru 14 halerzy—12 fenigów.

Prenumerata:
W Dąbrowie miesięcznie 3 K.; kwartalnie 9 K.; z przesyłką pocztową mies. 3 K. 50 hal.; kwartalnie 10 K. 50 hal. W okupacyi niemieckiej miesięcznie 2 Mk. 60 fen.; kwartalnie 7 Mk 80 fen. Za dostawę do domu dopłaca się miesięcznie 50 hal.

Redakcya i Administracya w Dąbrowie
ul. Króla Sobieskiego 15; otwarte od 8 rano do 7 wieczorem.
FILIA w Będzinie plac 3 Maja, cukiernia W. Czerwińskiego.

CENY OGŁOSZEŃ: Na I-szej stronie za wiersz petitowy 3 Kor.—Na stronie III-ej za wiersz 1 K. 50 hal. Nadesłane za wiersz 2 kor. — Ogłoszenia zwyczajne na IV-ej stronie za wiersz półszpaltowy 60 hal. — Drobne ogłoszenia po 10 hal. za wyraz. Najmniej 1 Kor.
Wyrazy tłustym drukiem podwójnie.

Regenci polscy w Berlinie.

Z Berlina donoszą 8 b.m.: Wczoraj rano przybyli tu trzej członkowie polskiej Rady Regencyjnej ks. arcybiskup Kakowski, metropolita warszawski, ks. Zdzisław Lubomirski i Józef Ostrowski. W świcie ich znajdują się: prezydent ministrów Kucharzewski, szef gabinetu cywilnego ks. prałat Chełmicki, komendant milicyi ks. Franciszek Radziwiłł, referent w prezydyum ministrów Okołowicz, referent w cywilnym gabinecie hr. Jerzy Tarnowski, jakoteż trzej adyutanci personalni regentów: kapitan Drewnowski, rotmistrz Górka i porucznik hr. Rostworowski. Do świty wysokich podróżnych przeznaczył generał gubernator Beseler należącego do jego sztabu rzeczywistego radcę tajnego hr. Hutten Czapskiego.

Na dworcu kolejowym Friedrichstrasse powitał regentów w imieniu cesarza Wilhelma główny komendant marchii i gubernator w Berlinie, generał pułkownik. Kessel, oraz starszy radca rządowy hr. Lerchenfeld, dawniej komisarz rządowy, przydzielony do tymczasowej Rady Stanu, obecnie przydzielony do Rady Regencyjnej, oraz radca legacyjny ks. Hatzfeld z urzędu spraw zagranicznych.

Regenci i ich świty zamieszkali w hotelu Adlon. Wczoraj po południu złożyli przybyli panowie wizytę kanclerzowi państwa. Na cześć gości zaprosił kanclerz państwa szereg osobistości politycznych na wczoraj wieczór do siebie. Dziś przedstawią się regenci cesarzowi.

Podróż Rady Regencyjnej do Wiednia.

WIEDEŃ. Polska Ag. prasowa dowiaduje się, że członkowie polskiej Rady Regencyjnej w czwartek rano przybędą do Wiednia i zajadą jako goście dworu do zamku. Polski prezydent ministrów Dr. Kucharzewski towarzyszy członkom Rady Regencyjnej.

Projekt prawa o obywatelstwie polskiem.

Na posiedzeniu wydziału prawnego komisyi likwidacyjnej pp Kutyłowski, Poznański i Gałczyński referowali projekt prawa o obywatelstwie polskiem. Poniżej przytaczamy ten projekt w dosłownem znaczeniu:

W celu skasowania istniejących dotychczas odnośnych przepisów prawnych tom 9 kodeksu prawnego, wyd. 1906 r. postanawia się:

1. Osoby, będące dotąd poddanymi rosyjskimi i znajdujące się obecnie na terytoryum Państwa Polskiego, uznaje się za zwolnione z rosyjskiego poddaństwa. Osoby te jednak mają prawo przyjąć z powrotem obywatelstwo republiki rosyjskiej w przeciągu jednego roku od dnia ratyfikacyi traktatu pokojowego. Niepełnoletni mogą korzystać z powyższego prawa w przeciągu jednego roku od dnia skończenia 18 lat.

2. Polacy, znajdujący się na terytoryum republiki rosyjskiej, albo zagranicą, a także osoby urodzone na terytoryum Polski, mogą zawiadomić o swojem życzeniu przyjęcia polskiego obywatelstwa w terminie oznaczonym przez par. 1. Niepełnoletni mogą podawać powyższe zawiadomienia w ciągu roku od ukończenia 18 lat. Za niepełnoletnich, którzy w czasie wojny wyjechali z Królestwa Polskiego, zawiadomienie podają opiekunowie.

3. Zawiadomienia o życzeniu powrotu do obywatelstwa polskiego składa się na imię prezesa komisyi likwidacyjnej do spraw Królestwa Polskiego. Poza granicami Rosyi zawiadomienia powyższe mogą być składane na imię rosyjskich posłów i agentów dyplomatycznych.

Osoby, które złożą powyższe zawiadomienie, otrzymują zaświadczenia na zasadzie specyalnej instrukcyi, wydanej przez prezesa komisyi likwidacyjnej. Po otrzymaniu takiego zaświadczenia wymienione osoby zostają uznane za zwolnione z poddaństwa rosyjskiego.

Uwaga: Wyżej wymienione osoby, zwolnione z rosyjskiego poddaństwa, lecz pracujące w rosyjskich instytucyach państwowych i społecznych, mogą pozostać na swych stanowiskach w przeciągu jednego roku od dnia ratyfikacyi traktatu pokojowego w Rosyi.

4. Wydane według par. 3 zaświadczenia służą za paszporty na całem terytoryum republiki rosyjskiej.

Uwaga: Prezesowi komisyi likwidacyjnej do spraw Królestwa Polskiego nadaje się prawo wydawania zagranicznych paszportów osobom, wymienionym w par. 3, w porządku wskazanym w wymienionej powyżej specyalnej instrukcyi.

O plebiscyt.

„Dziennik Narodowy“ pisze: Plebiscyt i głosowanie ludowe miałoby tylko tam znaczenie, gdzie ludność nie jest narodowo jednolita, a więc tam, gdzie są mniejszości narodowe. W Królestwie plebiscyt taki jest zupełnie zbyteczny, a nawet miałby dla Królestwa cechę obrazy. Inaczej ma się rzecz z Wołyniem, Litwą i Białorusią. Tam głosowanie ludowe przyniesie statystykom niemieckim i rosyjskim ogromne niespodzianki. Wyników takiego głosowania ludowego my z zupełnym spokojem wyczekiwać możemy.

Komunikat austryacki.

WIEDEŃ 7 stycznia. Urzędowo donoszą:

NA FRONCIE WSCHODNIM. Zawieszenie broni.

NA FRONCIE WŁOSKIM. Nie było żadnych ważniejszych wydarzeń.

Szef sztabu generalnego.

Komunikat niemiecki.

BERLIN, 7 stycznia. Urzędowo donoszą:

NA FRONCIE ZACHODNIM. W łuku stanowisk na wschód od Ypres i na poszczególnych odcinkach między gościńcami, wiodącymi z Arras i Perrone ku Cambrai, wywiązały się po południu gwałtowne walki artyleryi. Także między Nitte a Aisne i po obu stronach Ornes i na zachodnim brzegu Mozeli wzmogły się walki artyleryi i miotaczy min. Czynność piechoty ograniczała się do wywiadów na polu przed pozycyami.

NA FRONCIE WSCHODNIM. Położenie niezmienione.

NA FRONCIE WŁOSKIM. Na froncie macedońskim i włoskim położenie nie zmieniło się.

v. Ludendorff.

Rokowania brzeskie.

WIEDEŃ. C. k. Biuro koresp. donosi z Brześcia Litewskiego: Dziś po południu między przewodniczącymi zgromadzonych tutaj delegacyi odbyła się przedwstępna konferencya, w której wzięli udział: Sekretarz państwa Kuchlmann, minister spraw zagranicznych hr. Czernin, minister sprawiedliwości Popow, komisarz ludowy dla spraw zagranicznych Trocki, ukraiński sekretarz państwa dla handlu i przemysłu Holubowicz i wielki wezyr Talaat pasza. Po omówieniu kwestyi formalnych i programowych oznaczono na jutro, godzina 11 przed południem pełne posiedzenie. Później odbyła się konferencya między przedstawicielami mocarstw czwórprzymierza a przedstawicielami Ukrainy.

Wyjazd ambasadorów koalicyi z Petersburga.

PETERSBURG. (T. B. K.) Według doniesienia dzienników ambasador angielski opuścił Petersburg 7 stycznia. Także oficerowie będący członkami angielskiej delegacyi wojskowej opuszczą Rosyę. Ambasador francuski również za kilka dni opuści Petersburg i podobnie jak Buchanan najprzód pozostanie w Sztokholmie.

Powstanie arabskie.

WIEDEŃ. Reuter donosi z Kairu: Oficerowie Arabów w operacyach ostatnich sześciu tygodni komunikują następujące wiadomości: Między 8—12 grudnia napierali Arabowie na linię kolei syryjskiej, Dema—Aman. Zniszczyli dwie lokomotywy, pewną liczbę wagonów osobowych i towarowych i wiadukt, tak iż ruch przerwany był przez sześć dni. 11 grudnia wysadzili minami w powietrze pociąg, którym miał jechać Dżemal-Pasza do Jerozolimy. Musiał on pozostawić swoje ordery i odznaczenia wojskowe; adyutant i oficerowie jego sztabu zostali zabici. Straty tureckie wynoszą 120 ludzi, podczas gdy Arabowie mieli 7 zabitych i 4 rannych. 14 grudnia jeden z oddziałów zniszczył linię Hedżas, między Aman i Hau. Wysadził on w powietrze pociąg o dwu lokomotywach, który wiózł na północ 60 ludzi. W pobliżu stacyi kolejowej El-Hasa zniszczono most kamienny i wzięto do niewoli straż turecką i dwóch wyższych oficerów. 22 listopada odrzucili Arabowie turecką patrol lansierów, próbowali ataku na obóz w okolicy Betry, 15 mil na południe od Mau i wyrządzili mu szkody. Turcy umocnili to miejsce w czerwcu z myślą, aby trzymać w szachu Arabów w okolicy Akaby.

KRONIKA.

Ustawa poborowa. „Kuryer Warszawski“ donosi: Na ostatnim posiedzeniu Rada ministrów rozważała projekt ustawy wojskowej, opracowanej przez specyalną komisyę pod kierownictwem generała Rozwadowskiego.

Projekt ten przedstawiony ma być do opinii kompetentnych kół niemieckich podczas bliskiego pobytu Rady Regencyjnej w Berlinie.

Pobór na wiosnę! Z Warszawy donoszą: Ustawa wojskowa, która obecnie go-

...wa jest we wszystkich szczegółach o...yta jest tajemnicą. Da się jednak o...ej przewidzieć, że przewidnje przymu...wą rekrutacyę, która rozpocząć ma się wiosną (kwiecień), oraz określa liczbę ...koncentracyjnych obozów, które będą ...ównym zaczątkiem armii.

Sprawa wojska jest głównym powo...em wyjazdu Rady Regencyjnej do stolic ...ństw centralnych i kojarzy się ściśle z ...wrotem Legionów do Królestwa.

Polskie przygotowania do udziału w ro...owaniach pokojowych. „Kuryer Warszaw...ki" donosi: Bez względu na to, jaki o...rót weźmie sprawa rokowań o pokój na ...schodzie, przygotowania ze strony rzą...u Królestwa Polskiego do udziału w u...adach już się rozpoczęły.

Oprócz reprezentantów rządu, w de...gacyi pokojowej wziąłby udział szereg ...zeczoznawców do poszczególnych spraw: ...arodowościowej, gospodarczej, terytoryal...ej, powrotu wychodźców i t. d.

Wiceministrem przemysłu i handlu mia...owany został inż. Antoni Kaczorowski, ... szef departamentu pracy.

Kursy dyplomatyczno - konsularne. Na ...kutek starań departamentu spraw poli...ycznych c. i k. austryacko-węgierskie mi...isterstwo spraw zagranicznych zgodziło ...ię zorganizować specyalny kurs dyplo...atyczno-konsularny dla kandydatów do ...olskiej służby zagranicznej. Kurs odby...wać się będzie we Wiedniu, rozpocznie ...ię on 1-go marca r b i trwać będzie ...koło roku. Obok wykładów teoretycz...ych uwzględnione będzie i zajęcia prak...yczne. Ilość uczestników kursu jest ści...le ograniczona. Warunki przyjęcia: świa...dectwo dojrzałości, ukończone studya uni...wersyteckie (pierwszeństwo mają studya ...rawnicze) znajomość języka francuskiego ... niemieckiego.

Kandydaci odpowiadający tym wa...runkom zgłaszać się mogą osobiście do departamentu spraw politycznych dla bliż...szego porozumienia.

Wstrzymanie zasiłków rodzinom interno...wanych legionistów. Z Warszawy donoszą: Z dn. 1 grudnia wstrzymano rodzinom le...gionistów, internowanych w Szczypiórnie wypłatę zasiłków z funduszów niemiec...kich. Wobec tego komisya przejściowa Rady Stanu wyasygnowała komisyi woj...skowej 20.000 marek, które komisya woj...skowa rozdzielić ma pomiędzy rodziny in...ternowanych. W pierwszym rzędzie u...względniane będą żony i dzieci interno...wanych. Jeżeli idzie o rodziców interno...wanych, to pierwszeństwo mają matki o...ile ojcowie nie zarobkują.

Bolszewicy przeciw organizacyom pol...skim. Polskie sfery rządowe otrzymały wczoraj wiadomość telegraficzną drogą na Sztokholm o rozwiązaniu organizacyi pol...skich w Rosyi przez rząd bolszewicki.

Polak dyrektorem Rosyjskiego banku państwa. Nowym dyrektorem rosyjskiego banku państwa został p. Pestkowski, Po...lak, dawny pepees.

Towarzysze jego z partyi podają o nowym dygnitarzu bolszewickim kilka szczegółów. P. Pestkowski pochodzi z Ło...dzi. Sam jest buchalterem z zawodu. Oj...ciec jego był intendentem Pogotowia Ra...tunkowego.

Ograniczenie ruchu kolejowego. Pisma wiedeńskie donoszą, iż z powodu braku węgla i wagonów w d. 15 b.m. wejdzie w życie ograniczony rozkład jazdy ko...lejami. Liczne pociągi osobowe i pos...pieszne zostaną zniesione.

Czy to prawda? „Il. Kuryer Codzien...ny" donosi: Niepokój wywołał fakt, iż mimo administracyjnej przynależnoś...do gen.-gub. lubelskiego, szkolnictwo ludowe w 4 powiatach b. gub. Chełm...skiej wyłączone zostało z pod kompe...tencyi polskiego ministeryum wyznań religijnych i oświecenia publicznego.

Strajk w redakcyi. Z Krakowa dono...szą: Grono redakcyjne dziennika „N. Reforma" wstrzymało pracę z powodu tego, że wydawnictwo „Nowej Reformy" odmówiło przyjęcia postawionych mu najskromniejszych wymagań co do re...gulacyi płac, tudzież nie zgodziło się na postanowienie, że nikogo z obecnych członków redakcyi przed końcem wojny bez dostatecznych powodów nie pozba...wi pracy.

Sprawa uruchomienia browarów. Ze względu na brak zboża na żywność, Wy...dział Wykonawczy K. R. G. wypowiedział się przeciwko uruchomieniu browarów. Wydane w tym względzie rozporządzenie c. i k. Jen. Wojskowego (L. V. Nr.91858 17) zezwala browarom na przerobienie tylko dawnych zadasów słodu, zajętych rozpo...rządzeniem poprzedniem. Słodownie wszy...stkich browarów, jak i wszelkie inne, po...zostają nadal zamknięte i pod jaknajsu...rowszym dozorem, a lokale ich mają być przez c. i k. Komendy Powiatowe opie...czętowane.

O wszelkich nadużyciach w tym kie...runku prosimy natychmiast zawiadomić Wydział Wykonawczy K. R. G.

Linia kolejowa zatarasowana przez śnieg. Wokół Lublina szalały w ostatnich dniach wielkie śnieżyce. Jeden z ostatnich po...ciągów, idących z Lublina do Kraśnika, ugrzązł na polu w zaspach śnieżnych, które zatarasowały linię w ten sposób, iż pociąg nie mógł się dalej posuwać. Pasażerowie przesiedzieli około 18-tu godzin w wagonach unieruchomionego pociągu; część ich wybrała się końmi do Lublina.

Przekroczenia przy obrocie zbożem pod...padają pod kompetencyę Sądów Wojsko...wych; natomiast wszystkie sprawy karne o podbijanie cen przekazane zostały Kró...lewsko-Polskim Sądom, z wyjątkiem tych wypadków, w których osoby wojskowe lub należące do armii, względnie zarząd wojskowy mógłby ponieść szkodę wsku...tek podbijania cen; sprawy te również na...leży skierować do sądów woj kowych.

Lichwa solna. Wobec zniszczenia pe...wnej części warzelni wschodnio-galicyj...skich i przeciążenia salin wielickich do...stawami dla wojska, rozwinęła się kary...godna spekulacya solą, przeciw czemu wydział krajowy daremnie szuka środka walki.

Fałszywe ruble. Do „Il. Kur. Codz." donoszą z Królestwa Polskiego, iż w o...statnich czasach w wielu okolicach wieś i miasta zalane są fałszywemi rublami. Sprytni agenci, kierowani jakby jedną wspólną maszyną organizacyjną, wyłu...dzają od chłopów i nieostrożnych inte...ligentów prawdziwe ruble, wpychając za nie ruble fałszywe.

Wielki pożar w pociągu pod Stryjem. Dn. 23 z.m. nad ranem wybuchł w pociągu osobowym, zdążającym ze Stryja w kie...runku Przemyśla pożar, którego przyczy...ną była eksplozya benzyny, przewożonej potajemnie w puszce przez jednego z pa...sażerów. Ofiarą pożaru padło przeszło 20 osób, ciężko poparzonych, oraz kilkana...cie ciężko rannych. Legionista Nowak, który z narażeniem życia podjął akcyę ratunkową, został w stanie groźnym od...wieziony do szpitala w Przemyślu. Pięciu legionistów za bohaterskie zachowanie się podano do odznaczenia.

Gdzie się podziewają pieniądze? Kata...strofa w Sporniaku pod Lublinem przy...czyniła się do niespodziewanego odkrycia. Oto przy wielu ofiarach katastrofy znale...ziono znaczne sumy pieniędzy. Przy jed...nym z zabitych znaleziono zaszyte w u...braniu półtora miljona rubli w bankno...tach rosyjskich.

Szyny zamiast dzwonów. Wiele kościo...łów w Galicyi zostało, z powodu rekwi...zycyi, ogołoconych z dzwonów. W wielu miejscowościach używa się więc obecnie starych szyn, które swym donośnym to...nem wybijają mieszkańcom godziny.

Pączki. W cukierniach warszawskich, mimo braku mąki i tłuszczy, widać wiel...kie ilości pączków i faworków. Ceny ich są imponujące — pączek 50 fen., funt fa...worków 10 mrk. Podobno jednak nabrak kupujących cukiernicy nie narzekają.

Z Miechowa donoszą: C. i k. Komenda Powiatowa zatwierdziła „ustawę uniwer...sytetu ludowego w Miechowie", którą u...łożył i podał jej inicyatywę St. Czarnow...ski, badacz miejscowych zabytków przed...dziejowych.

Zamordowanie 5 osób. Z Suwałek do...noszą: We wsi Kadyszkach dokonano na...padu bandyckiego na dom gospodarza Pa...wiletisa. Bandyci zamordowali gospodarza oraz śpieszącego mu z pomocą stróża no...cnego, Nartaszynę. Jednego ze służby cię...żko poranili. Następnie bandyci podpalili dom, przyczem spalili się żywcem kobieta i staruszek, którzy nie zdołali się wydo...stać z płonącego domu. Istnieje podejrze...nie, że banda dokonała napadu przez ze...mstę za to, że gospodarz oddał w ręce władz kilku koniokradów.

Z MIASTA i OKOLICY.

Dąbrowa

(d) **Biała zima.** Po wichurze i roztopach, spadł znowu wczoraj śnieg obfity. Najgorzej wyszli na nim chwilowo łyżwiarze, gdyż mimo mrozu lód na stawie stał się nie do użycia.

(d) **Jaglica** (trachoma) niebezpieczna choroba ócz, mogąca nawet pociągnąć za sobą ślepotę, szerzy się u nas w zastraszający sposób. By epidemii położyć kres P. K. R. otwiera w najbliższych dniach ambulatoryum okulistyczne w którem będzie stale ordynował dr. Niepielski, lekarz tutejszy.

Dr. Niepielski jak się dowiadujemy, został przed 6 tygodniami delegowany do Krakowa, do kliniki chorób ocznych dla zapoznania się z skutecznymi sposobami badania jaglicy.

(d) **Rozdział cukru** z nadeszłego niecałego wagonu po 1 funcie na osobę odbywał się wczoraj przez cały dzień w sklepie Komitetu Ratunkowego. Sposób opakowania, w kartony z pudeł cukrowych wywoływał rekryminacye ze strony publiczności, żalącej się, że przy wadze n.p. 4 funtów samo opakowanie ważyło w niektórych wypadkach aż 14 lutów.

Koło południa na polecenie P. K. R. wydawano cukier już w lżejszem opakowaniu — a cały incydent spowodowany został pośpiechem w ważeniu cukru przez całą noc poprzednią. Dzięki temu tylko udało się uniknąć „ogonka" i załatwić sprawnie całą sprzedaż. Ze strony P.K.R. zapewniono naszego sprawozdawcę, że podobne opakowanie nie będzie więcej stosowane.

(d) **Odpowiedź Redakcyi.** W. P a n M. w D ą b r o w i e. Niewątpliwie, ma Sz. Pan słuszność. Opanowywanie miejsc przez „partyjników" w naszym magistracie przekracza granice przyzwoitości. Ale nie o to przecież idzie. Rzecz nie w tem czy magistrat będzie złożony z samych „pepeesów" lub ich sympatyków, ale w tem czy pracuje i jak pracuje. A pod tym właśnie względem można mieć wątpliwości. Przypomina sobie Sz. Pan niewątpliwie zakłopotanie p. prezydenta, który na pytanie p. Srokowskiego wystosowane doń na ostatniem posiedzeniu co robi w magistracie pierwszy p. wiceprezydent a co drugi - nie bardzo wiedział jaką ma dać odpowiedź. Że w jednym tylko wydziale gospodarczym na jednego urzędnika gospodarczego się aż 3 szefów t.j. p. prezydent i obaj p. p. wiceprezydenci byłoby wesołem, gdy nie rzucało smutne... światło na... bezgłowie magistrackie. Sprawy nieco za wysokich pensyi jako zbyt osobistej nie chcielibyśmy poruszać narazie; zresztą zajmie się niemi pewnie Rada m. na najbliższem posiedzeniu.

Cenne współpracownictwo pańskie w zakresie spraw miejskich jest dla nas bardzo pożądane. Prosimy o porozumienie się osobiste.

PODZIĘKOWANIE.

Wszystkim Sz. pp. kolegom i znajomym męża mego

ś.p. Tomasza Cygankiewicza

w szczególności W-mu p. Kosińskiemu za pomoc i udział oddany w pogrzebie tegoż w dniu 6 stycznia r. b. odbytym niniejszem składam najserdeczniejsze podziękowanie.

M. Cygankiewiczowa.

Druk „Gazety Polskiej" w Dąbrowie Górniczej. Redaktor i wydawca Wiktor Mondalski.